

השואה מעוררת בקרבנו רגשות שקשה לנו לשאתם ומעלה שאלות שאין לנו תשובות עליהן. השואה תובעת מענה, אך קשה לדעת כיצד לענות. אנו רוצים להבין, אך אין שום אפשרות להבין. השואה מעמידה במבחן את אמונתנו באלהים, בדת ובראש ובראשונה – את אמונתנו במין האנושי. לפני 1,500 שנה התחבטו חז"ל בשאלה מדוע נתאפשר לקין להרוג את הבל אחיו? במדרש נועז על הפסוק "קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה" (בראשית ד':י') מציע רבי שמעון בר יוחאי את המשל הזה:

לשני אתליטים שהיו עומדין ומתגוששין לפני המלך, אילו רצה המלך פירשן [=הפריד ביניהם]. לא רצה לפרשן [=להפרידם] חזק אחד על חבריו והרגו, והיה צווח ואומר: "יבעי דיני קדם מלכא" [=יבוקש דיני לפני המלך], כך "קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה"! (בראשית רבה כ"ב:ד', מהד' תיאודור-אלבק, עמ' 216)

קולות ששה מיליונים יהודים צועקים אל האלוהים ומשוועים לצדק, אך אין לנו תשובה כי אם קול דממה דקה. אל לנו לומר או ללמד שהשואה היתה רצון האלוהים או עונש שהאלוהים הטיל עלינו, ואפילו לא שהשואה היתה מוצדקת מכיוון שמדינת ישראל הוקמה זמן קצר אחריה. יתכן שאין לנו תשובה לסתרי השואה, אך יש תשובות שאותן אנו חייבים לדחות מכל וכל, על מנת למנוע חילול כבוד עם ישראל וחילול שם שמים. תשובות אלו עומדות בניגוד גמור למסורת היהודית שהאלוהים הוא אל רחום ואוהב צדק. כפי שהעיר אברהם יהושע השל: "ההיסטוריה היא הזירה שמתנגדים בה לרצון האלהים".